

ברכת ספירת העומר – שמיעתה מהש"ץ

1 שוע"ר סי' נט

ד' וי"א שאחר סיום ברכת הבוחר בעמו ישראל באהבה לא יענה אמן, שלא להפסיק בין קריאת שמע לברכה שלפניה, כמו שאסור להפסיק בין כל דבר מצוה או דבר הנאה שמברכין עליו להברכה שלפניו.

2 שוע"ר סי' ריג

ד' אין אדם יוצא ידי חובתו בשמיעת הברכה אפילו ענה אמן א"כ שמעה מתחילתה ועד סופה ונתכוין לצאת בה ידי חובתו והמברך נתכוין להוציאו, ואז יוצא י"ח בדיעבד אפילו לא ענה אמן.

(ולדברי האומרים שמצות של דבריהם אין צריכות כוונה, אע"פ שלא נתכוין המברך להוציאו, וגם הוא לא נתכוין לצאת בה, יצא בין בברכה אחרונה בין בברכה ראשונה, כגון מי שנטל פרי בידו לאכלו או מצוה לעשותו וקודם שהספיק לברך שמע ברכה זו מפי אחר המברך לעצמו אין צריך לברך, ויש לחוש לדבריהם וליזהר שלא ליכנס בספק ברכה לבטלה).

ו' בברכת המצות אם כל אחד עושה מצוה בפני עצמו אף שכולן מצוה אחת, כגון שכל אחד מתעטף בציצית או לובש תפילין, הרשות בידם אם רצו אחד מברך לכולם כדי לקיים ברב עם הדרת מלך ואם רצו כל אחד מברך לעצמו ... [אבל] כשכולם מקיימים המצוה ביחד, כגון שמיעת קול שופר או מגילה מצוה, שאחד מברך לכולם בין התוקע או הקורא בין אחד מן השומעים.

3 שוע"ר סי' תפט

א מצות עשה מן התורה שיספ[ו]ר כל אחד מישראל ... שנאמר וספרתם לכם ... ואומר שבעה שבועות תספר לך וגו' ... אם אחד מצוה לחבירו שיספור בשבילו ועשאו שליח לכך אינו יוצא י"ח כשלא שמע הספירה מפי חבירו.

אבל אם הוא בעצמו שמע הספירה מפי חבירו אם נתכוין לצאת ידי חובתו בשמיעה זו, וגם חבירו המשמיע נתכוין להוציאו יצא ידי חובתו מן התורה, שהשומע הוא כאומר ... ויש חולקין על זה ואומרים שצריך שתהא ספירה לכל אחד ואחד ממש שכל אחד יספור בעצמו. ויש לחוש לדבריהם לכתחלה שלא לסמוך על שמיעת הספירה מהש"ץ. אבל הברכה יכול לשמוע מהש"ץ לכתחלה ... ואחר ששמע הברכה יספור מיד.

יב יש אומרים שמותר לברך ולספור בבין השמשות ... ויש חולקין על זה ... ומכל מקום המנהג ההמון עכשיו כסבא הראשונה לספור בבין השמשות.

ומי שרוצה לדקדק לספור בצאת הכוכבים והוא מתפלל ערבית מבעוד יום עם צבור המתפללין ערבית עם סמוך לחשיכה וסופרים בבין השמשות ... כבר יצא ידי חובתו להאומרים שמצות אין צריכות כונה. ואף להאומרים שמצות צריכות כונה מכל מקום הספירה בזמן הזה מדברי סופרים ויש אומרים שמצות מדברי סופרים לדברי הכל אין צריכות כוונה כמו שנתבאר בסי' תע"ה. ואפילו לא ספר עמהם כלל אלא ששמע הספירה מן אחד ומן הציבור שספרו ולא נתכוין כלל להוציאו וגם הוא לא נתכוין לצאת בשמיעה זו אלא שמע לפי תומו לא יברך כשיספור בלילה שהשומע כעונה. ואפילו אם היה מחשב אין אני מתכוין לצאת בספירה זו אין זה כלום להאומרים שמצות אין צריכות כוונה כלל. אלא אם כן מחשב אני מתכוין שלא לצאת בה.

יד מי ששואל אותו חבירו בבין השמשות כמה ימי הספירה בלילה זה יאמר לו אתמול היה כך וכך, שאם יאמר לו היום כך וכך לא יוכל הוא עצמו לחזור ולמנות בברכה, לפי שכבר יצא ידי חובתו במה שאמר לחבירו היום כך וכך, לפי דברי האומרים שאין צריך כונה לצאת ... אבל השואל יכול לספור בברכה אף ששמע כבר הסיפור מהמשיב, מכל מקום בשעה ששמע היה בדעתו לחזור ולספור, שהרי בשביל כך הוא שומע, ונמצא שהיה בדעתו בפירוש שלא לצאת בשמיעה זו, אבל המשיב לא היה בדעתו בפירוש בשעת התשובה שרוצה לחזור ולספור שנית אח"כ, אף שבאמת כן הוא, מ"מ כיון שלא היה בדעתו בפירוש יצא ידי חובתו להאומרים שאין צריכות כונה.

4 שוע"ר סי' תריט

ח ומן הדין היה נכון שכל הקהל יצאו ידי חובתן [ברכת שהחיינו ביום הכפורים] בברכת השליח ציבור, ולא יברך כל אחד ואחד בפני עצמו לפי שברוב עם הדרת מלך ... אלא שעכשיו על הרוב אין השליח ציבור מכוין כלל להוציא אחרים, לכן יברך כל אחד ואחד לעצמו בלחש ויזהר לסיים קודם שיסיים השליח ציבור כדי שיוכל לענות אמן אחר ברכת השליח ציבור, וכן הדין בברכת הלל.

5 דברי נחמי' סי' תפט

לכאורה קשה ממעשים בכל יום שמברכים הקהל אחר שמעם מש"ץ. וצריך לומר דהיינו טעמא שבשעת שמיעה דעת בפירוש לספור בעצמם מיד כנהוג והרי זה מעין מה שיתבאר סי"ד לענין השואל.